

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESA

SPRIEDUMS

LATVIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ

Rīgā 2006. gada 23. februārī

lietā Nr. 2005-22-01

Latvijas Republikas Satversmes tiesa šādā sastāvā: tiesas sēdes priekšsēdētājs Aivars Endziņš, tiesneši Romāns Apsītis, Aija Branta, Ilma Čepāne, Juris Jelāgins, Gunārs Kūtris un Andrejs Lapse,

pamatojoties uz Latvijas Republikas Satversmes 85. pantu, Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu, 17. panta pirmās daļas 11. punktu, 19.² un 28.¹ pantu,

pēc Ingus Strautmaņa konstitucionālās sūdzības

rakstveida procesā 2006. gada 31. janvārī tiesas sēdē izskatīja lietu

„Par likuma „Par uzņēmumu un uzņēmējdarbību maksātspēju” 14. panta pirmās daļas 4. punkta normas vārdu „tiesājamā, apsūdzētā vai aizdomās turētā” (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2005. gada 15. jūnijam) atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92. un 106. pantam”.

Konstatējošā daļa

1. 1996. gada 12. septembrī Saeima pieņēma likumu „Par uzņēmumu un uzņēmējdarbību maksātnespēju” (turpmāk – Maksātnespējas likums). Tā 14. panta (administratoram noteiktie ierobežojumi) pirmās daļas 4. punktā tika noteikts, ka par administratoru nevar iecelt personu, kura ir bijusi **notiesāta** par noziegumiem pret īpašumu, saimnieciskajiem noziegumiem, noziegumiem uzņēmējdarbībā, amatnoziegumiem, noziegumiem pret jurisdikciju vai noziegumiem pret pārvaldes kārtību, neatkarīgi no sodāmības dzēšanas vai noņemšanas.

2003. gada 29. maijā Saeima pieņēma likumu „Grozījumi likumā „Par uzņēmumu un uzņēmējdarbību maksātnespēju””. Ar šo likumu Maksātnespējas likuma 14. panta pirmās daļas 4. punktā tika noteikts, ka par administratoru nevar iecelt personu „kura ir notiesāta, tiesājamā, apsūdzētā vai aizdomās turētā krimināllietā par noziedzīgiem nodarījumiem pret īpašumu, noziedzīgiem nodarījumiem tautsaimniecībā, noziedzīgiem nodarījumiem valsts institūciju dienestā, noziedzīgiem nodarījumiem pret jurisdikciju vai noziedzīgiem nodarījumiem pret pārvaldes kārtību”. Ar minēto likumu tika noteikti papildu ierobežojumi iecelšanai administratora amatā (aizdomās turētajām, apsūdzētajām un tiesājamām personām).

2005. gada 19. maijā Saeima pieņēma likumu „Grozījumi likumā „Par uzņēmumu un uzņēmējdarbību maksātnespēju””. Izdarot grozījumus, Maksātnespējas likuma 14. panta pirmās daļas 4. punkta norma tika ietverta šā likuma 16. panta ceturtajā daļā, bet 14. panta pirmās daļas 1. punktā tika noteikts, ka administratora pienākumus konkrētajā maksātnespējas procesā administrators nedrīkst veikt, ja viņš ir tiesājamā, apsūdzētā vai aizdomās turētā persona krimināllietā, kas saistīta ar administratora rīcību konkrētajā maksātnespējas procesā.

2. Konstitucionālās sūdzības iesniedzējs Ingus Strautmanis (turpmāk – iesniedzējs) 2003. gada 1. janvārī ieguvis kvalifikāciju „sertificēts administrators”. Valsts aģentūra „Maksātnespējas administrācija” (turpmāk – Maksātnespējas administrācija) 2004. gada 13. decembrī izdevusi sertifikātu, ar kuru iesniedzējam piešķirtas tiesības veikt maksātnespējas procesa administratora pienākumus līdz 2009. gada 31. decembrim. 2005. gada sākumā Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs ierosinājis krimināllietu, kurā iesniedzējs bija aizdomās turētā statusā sakarā ar Krimināllikuma 183. panta otrajā daļā paredzēto nodarījumu. Ņemot vērā šo apstākli, Maksātnespējas administrācija vērsusies tiesā ar lūgumu atcelt iesniedzēju no administratora pienākumu pildīšanas. Tiesa, piemērojot Maksātnespējas likuma 14. panta pirmās daļas 4. punktu, atcēla iesniedzēju no administratora pienākumu pildīšanas vairākos maksātnespējas procesos.

Konstitucionālajā sūdzībā iesniedzējs apstrīd likuma „Par uzņēmumu un uzņēmēj sabiedrību maksātnespēju” 14. panta pirmās daļas 4. punkta normas vārdu „tiesājamā, apsūdzētā vai aizdomās turētā” (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2005. gada 15. jūnijam; turpmāk – apstrīdētā norma) atbilstību Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 92. un 106. pantam.

Iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētā norma aizskar Satversmes 92. pantā noteiktās tiesības tikt uzskatītam par nevainīgu, kamēr vaina nav atzīta saskaņā ar likumu, jo apstrīdētās normas piemērošanas rezultātā iesniedzējs tika atcelts no vairāku maksātnespējas procesu administratora amata. Turklāt apstrīdētā norma liedzot iesniedzējam pieteikt savu kandidatūru administratora amatam jaunos maksātnespējas procesos. Iesniedzējs uzskata, ka, atceļot administratoru no amata, ja viņš ir aizdomās turētā, apsūdzētā vai tiesājamā statusā, tiek būtiski aizskartas viņa tiesības. Turklāt Maksātnespējas likums neparedzot iespēju atjaunot personu administratora amatā gadījumā, kad tā netiek atzīta par vainīgu.

Iesniedzējs norāda, ka apstrīdētā norma nepamatoti ierobežo arī viņa tiesības brīvi izvēlēties nodarbošanos un darbavietu atbilstoši savām spējām un

kvalifikācijai, kas noteiktas Satversmes 106. pantā. Maksātnespējas procesa administratora kvalifikāciju apliecinot Maksātnespējas administrācijas izsniegtais sertifikāts, kura saņemšanai izvirzīta virkne nosacījumu: atbilstoša izglītība, speciāla apmācība u.c. Taču apstrīdētā norma personai, kas nav atzīta par vainīgu noziedzīgā nodarījumā, liedzot ieņemt administratora amatu un tādējādi ierobežojot šīs personas tiesības brīvi izvēlēties nodarbošanos atbilstoši savai kvalifikācijai.

3. Institūcija, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Saeima – atbildes rakstā izsaka viedokli, ka konstitucionālā sūdzība nav pamatota, un lūdz atzīt apstrīdēto normu par atbilstošu Satversmes 92. un 106. pantam.

Saeima norāda, ka iesniedzējam piemērota iepriekšējā un jau spēku zaudējusi apstrīdētās normas redakcija. Maksātnespējas likums redakcijā, kāda bija spēkā līdz 2005. gada 15. jūnijam, *expressis verbis* neparedzēja gadījumus, kad personu varētu atcelt no administratora pienākumu pildīšanas. Piemēram, ja persona apsūdzētā statusu būtu ieguvusi administratora pienākumu pildīšanas laikā, nevis iecelšanas brīdī. Līdz ar to šādas situācijas esot atrisinātas, interpretējot Maksātnespējas likuma normas.

Saeima uzskata, ka kopumā tiesu veiktā interpretācija, kas sakņojas tēzē – „ja ierobežojums attiecas uz iecelšanu, tad vēl jo vairāk tam jāattiecas uz amata pienākumu pildīšanas laiku”, ir pieļaujama un pat nepieciešama. Taču šo interpretāciju nevarot lietot gadījumos, kad citas likuma normas to nepārprotami aizliedz. Tiesību normas nedrīkstot interpretēt atrauti citu no citas, kā arī no lietas faktiskajiem apstākļiem. Šo secinājumu apstiprinot Maksātnespējas likuma 28. panta pirmās daļas 1. punkts tajā redakcijā, kas bija spēkā līdz 2005. gada 15. jūnijam. Šajā punktā bija noteikts, ka administratoru atceļ tikai tad, ja „administrators neatbilst šā likuma 13. panta noteikumiem vai, to ieceļot, nav ievēroti šā likuma 14. pantā noteiktie ierobežojumi”. Saeima uzsver, ka no juridiskās tehnikas viedokļa precizējošu divdabja teicienu „to ieceļot” likumā ietver ar īpašu mērķi. Vārdi „to ieceļot” likumā ietverti, lai

administratoru, pamatojoties uz apstrīdēto normu, varētu atcelt tikai un vienīgi tad, ja aizdomās turētā, apsūdzētā vai tiesājamā statuss viņam būtu bijis jau iecelšanas brīdī. Par to liecinot arī tiesu prakse. Piemēram, Kurzemes apgabaltiesa noraidījusi apstrīdētās normas piemērošanu tādos gadījumos, kāds noticis ar pieteikuma iesniedzēju. Līdz ar to iespējamais iesniedzēja tiesību aizskārums radies normas interpretācijas un piemērošanas rezultātā.

Pieņemot 2005. gada 19. maijā grozījumus Maksātnešpējas likumā un *expressis verbis* paredzot administratoram ierobežojumus pienākumu pildīšanas laikā, nevis tikai iecelšanas brīdī, esot novērsta praksē pastāvošā dažādā šā likuma normu interpretācija administratora atcelšanas gadījumos. Maksātnešpējas likumā ietverts tāds risinājums, kāds jau pirms šiem grozījumiem bijis atzīts atsevišķu tiesu praksē, tas ir, administratoru atcel, ja viņš ir, piemēram, aizdomās turētais, apsūdzētais vai tiesājamais krimināllietā, kas saistīta ar administratora rīcību konkrētajā maksātnešpējas procesā.

Saeima secina, ka no pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem, kā arī no Maksātnešpējas likuma normu sistēmiskās analīzes un tiesu prakses secinājumiem izriet, ka apstrīdētā norma neattiecas uz to personas pamattiesību ierobežojumu, uz kuru norāda pieteikuma iesniedzējs.

Taču Saeima papildus norāda uz apstrīdētās normas nepieciešamību, jo tās mērķis ir nodrošināt maksātnešpējas procesa objektīvu, nepārtrauktu un efektīvu norisi. Saeima uzsver, ka valstij ir pienākums nodrošināt pienācīgu tās institūciju darbību, kā arī noteikt tādu regulējumu, lai noteikti procesi norisētu atbilstoši sabiedrības interesēm. Viens no veidiem, kā sasniegt minēto mērķi, esot noteikt kvalifikācijas un objektivitātes prasības personām, kurām uzticēta būtiska loma valstij vai sabiedrībai nozīmīgu funkciju īstenošanā. Maksātnešpējas procesa administrators īstenojot šādu funkciju. Līdz ar to ierobežojumam esot leģitīms mērķis un izraudzītie līdzekļi esot vērsti uz šā mērķa sasniegšanu. Turklāt maksātnešpējas procesā neesot iespējams piemērot saudzējošāku līdzekli – atstādināšanu no amata, jo administrators tiekot iecelts pildīt pienākumus konkrētajā maksātnešpējas procesā, nevis iecelts amatā, kā

tiek iecelti citu profesiju pārstāvji (piemēram, tiesneši, prokurori, advokāti u.c.). Saeima uzskata, ka minētie ierobežojumi ir samērīgi ar legītīmo mērķi.

Secinājumu daļa

4. Satversmes 92. panta otrais teikums noteic, ka ikviens uzskatāms par nevainīgu, iekams viņa vaina nav atzīta saskaņā ar likumu. Šajā normā tiek nostiprināts viens no svarīgākajiem tiesiskas valsts pamatprincipiem – nevainīguma prezumpcija. Tas iekļauts arī Vispārējās cilvēktiesību deklarācijas 11. pantā, Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6. panta 2. punktā un Starptautiskā pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām 14. pantā.

Nevainīguma prezumpcija Latvijas tiesību sistēmā nostiprināta divējādi – Satversmes 92. pantā kā viena no cilvēka pamattiesībām un Kriminālprocesa likuma 19. pantā kā kriminālprocesa pamatprincips.

Nevainīguma prezumpcija ir konstitucionāla pamattiesība, kura galvenokārt izpaužas kriminālprocesā. Tā pasargā personu, attiecībā uz kuru izteikts kāds pieņēmums vai apgalvojums par tās iespējami izdarītu noziedzīgu nodarījumu, no atzīšanas par vainīgu, pirms tas nav pierādīts likumā noteiktajā kārtībā un noteikts ar spēkā stājušos nolēmumu krimināllietā. Arī Eiropas Cilvēktiesību tiesas praksē nostiprināta atziņa, ka tiesības tikt uzskatītam par nevainīgu attiecināmas tikai uz personu, kas apsūdzēta kriminālā nodarījumā (*sk.: Gomien D., Harris D., Zwaak L. Law and practice of the European Convention on Human Rights and the European Social Charter. Council of Europe Publishing. 1996, p. 182*).

Nevainīguma prezumpciju veido trīs elementi:

1) tā aizsargā personu, lai to neatzītu par vainīgu, kamēr tās vaina nav pierādīta saskaņā ar likumu. It īpaši šis princips ir saistošs kriminālprocesa virzītājiem – izmeklētājam, prokuroram, tiesnesim;

2) personai nav jāpierāda savs nevainīgums. Vainas pierādīšanas nasta gulstas uz procesa virzītāju – izmeklētāju un prokuroru;

3) visas saprātīgās šaubas par vainu, kuras nav iespējams novērst, jāvērtē par labu personai, kas ir apsūdzēta. Nereabilitējoša nolēmuma (*arī notiesājoša sprieduma*) pamatā jābūt likumā noteiktajā kārtībā konstatētiem pierādījumiem, nevis pieņēmumiem.

5. Lai noskaidrotu, vai apstrīdētā norma aizskar Satversmes 92. panta otrajā teikumā nostiprinātās pamattiesības, ir jākonstatē kaut viens no nevainīguma prezumpciju veidojošo elementu pārkāpumiem.

5.1. Nevainīguma prezumpcija liedz pret personu izturēties tā, it kā būtu pierādīts, ka tā izdarījusi noziedzīgu nodarījumu. Taču nevainīguma prezumpcija neliedz noteikt personai ierobežojumus, ja tādi nepieciešami konkrēta leģitīma mērķa sasniegšanai un tiek ievērots samērīgums.

Tā, piemēram, nevainīguma prezumpcija neliedz ierobežot personas brīvību, piemērojot apcietinājumu kā drošības līdzekli (*sk.: Creifelds Rechtswörterbuch. 15. Auflage, S. 1340*).

5.2. Jebkurš drošības līdzeklis ir noteiktu personas tiesību ierobežojums. Šā ierobežojuma apjomu nosaka konkrētajā situācijā noskaidrotie un ar personu saistītie apstākļi, piemēram, iespējamība izdarīt jaunu noziedzīgu nodarījumu. Tiesa katrā konkrētā gadījumā izvērtē, vai valsts institūciju rīcībā esošā informācija pietiekami pamato nepieciešamību ierobežot personas tiesības, taču nevērtē, vai persona ir vai nav izdarījusi noziedzīgo nodarījumu, par kuru tai celta apsūdzība.

Ikviens cits ierobežojums, ko likumdevējs paredz apsūdzētajai personai, vērtējams visupirms no to pamattiesību viedokļa, kuras ar attiecīgo normu ir ierobežotas.

5.3. Ceļot apsūdzību pret kādu personu, valsts, no vienas puses, atzīst, ka tās institūciju rīcībā ir pietiekama informācija par šīs personas izdarīto

likuma pārkāpumu, un, no otras puses, uzņemas arī atbildību, ja šī informācija izrādītos kļūdaina. Piemēram, gadījumā, ja tiesa personu attaisno, atlīdzinot šai personai zaudējumus, kas tai radušies sakarā ar apcietinājumu.

Apsūdzības celšana var ietekmēt personas reputāciju sabiedrībā. Nevainīguma prezumpcija dod apsūdzētajam kriminālprocesā virkni papildu procesuālu garantiju, lai radītu iespēju šo reputāciju atgūt. Taču nevainīguma prezumpcija pati par sevi neliedz noteikt personai pagaidu ierobežojumus, kas saistīti ar tās reputāciju, tiktāl, ciktāl šādus ierobežojumus pieļauj citas Satversmes normas.

5.4. Apstrīdētā norma nav attiecināma ne uz vienu no nevainīguma prezumpcijas elementiem. Taču tajā ietvertais ierobežojums, kas attiecas uz noteikta veida nodarbinātību (maksātnespējas procesa administrators), ir saistīts ar personas tiesisko statusu kriminālprocesā.

Līdz ar to apstrīdētā norma neaizskar iesniedzēja pamattiesības, kas nostiprinātas Satversmes 92. panta otrajā teikumā.

6. Satversmes 106. panta pirmais teikums noteic, ka ikvienam ir tiesības brīvi izvēlēties nodarbošanos un darbavietu atbilstoši savām spējām un kvalifikācijai. Ar Satversmes 106. pantā ietverto jēdzienu „nodarbošanās” saprotams tāda veida darbs, kas prasa atbilstošu sagatavotību un kas ir cilvēka eksistences avots, kā arī profesija, kas cieši saistīta ar katra indivīda personību kopumā. Tas attiecināms uz nodarbinātību gan privātajā, gan publiskajā sektorā, turklāt arī uz tādām profesijām, kurās darba tiesiskās attiecības netiek dibinātas uz Darba likumā regulētā darba līguma pamata (*sk. Satversmes tiesas 2003. gada 18. decembra sprieduma lietā Nr. 2003-12-0106 7. punktu*).

6.1. Administrators amatā konkrētajā maksātnespējas procesā tiek iecelts ar tiesas lēmumu. Līdz ar to nodarbinātības jēdziens ir attiecināms uz administratora amatu. Arī Vācijas Federālā konstitucionālā tiesa ir secinājusi, ka maksātnespējas procesa administratora darbība, ņemot vērā tās attīstību

pēdējos divos gadu desmitos, nav vairs uzskatāma tikai par nodarbošanos blakus advokāta vai uzņēmēja darbībai. Administratora darbība nereti ir kļuvusi par patstāvīgu profesiju, kas daudzām personām palīdz iegūt un uzturēt dzīves materiālo pamatu gan kā vienīgā profesija, gan arī līdztekus citai profesijai (*sk.: BVerfG, 1 BvR 135/00 vom 03.08.2004, Absatz-Nr. 28 http://www.bverfg.de/entscheidungen/rk/20040803_1bvr013500.html*).

6.2. Apstrīdētā norma ietver administratora iecelšanas ierobežojumus, citastarp nosakot aizliegumu iecelt par administratoru personu, kura ir tiesājamā, apsūdzētā vai aizdomās turētā krimināllietā par noziedzīgiem nodarījumiem pret īpašumu, noziedzīgiem nodarījumiem tautsaimniecībā, noziedzīgiem nodarījumiem valsts institūciju dienestā, noziedzīgiem nodarījumiem pret jurisdikciju vai noziedzīgiem nodarījumiem pret pārvaldes kārtību.

Tādējādi apstrīdētā norma ietver ierobežojumu brīvi izvēlēties nodarbošanos atbilstoši savām spējām un kvalifikācijai.

7. Satversmes 116. pants noteic, ka 106. pantā paredzētās tiesības „var ierobežot likumā paredzētajos gadījumos, lai aizsargātu citu cilvēku tiesības, demokrātisko valsts iekārtu, sabiedrības drošību, labklājību un tikumību”. Līdz ar to 106. pantā paredzēto tiesību ierobežojums vērtējams atbilstoši 116. panta kritērijiem.

Tas nozīmē, ka Satversmes 106. pantā nostiprināto tiesību ierobežojumam jāatbilst šādām prasībām:

- a) tam jābūt noteiktam ar likumu;
- b) tam jāatbilst leģitīmam mērķim, kuru valsts vēlas sasniegt, nosakot šo ierobežojumu;
- c) tam jāatbilst samērīguma principam.

8. Apstrīdētā norma ir noteikta ar atbilstošā kārtībā pieņemtu un izsludinātu likumu. Līdz ar to nav šaubu par to, ka pamattiesību ierobežojums ir noteikts ar likumu.

9. Valstij ir pienākums nodrošināt pienācīgu tās institūciju darbību, kā arī noteikt tādu regulējumu, lai valsts vara tiktu īstenota atbilstoši sabiedrības interesēm. Viens no veidiem, kā to sasniegt, ir noteikt kvalifikācijas un objektivitātes prasības personām, kurām uzticēta valstij vai sabiedrībai nozīmīgu funkciju izpilde.

Šiem ierobežojumiem ir leģitīms mērķis, un plašākā nozīmē tas skar gan demokrātisko valsts iekārtu, gan sabiedrības drošību. Lai šo mērķi sasniegtu, normatīvajos aktos attiecīgā amata pretendentam tiek izvirzītas paaugstinātas prasības, noteikta īpaša iecelšanas kārtība un pamatoti gadījumi, kad iecelto amatpersonu var atstādināt vai atbrīvot no amata. Piemēram, viena no zvērinātiem advokātiem izvirzītajām prasībām ir nevainojama reputācija. Turklāt Advokatūras likuma 15. panta 4. punktā noteikts, ka par zvērinātiem advokātiem nevar uzņemt personas, kuras ir aizdomās turētie, apsūdzētie vai tiesājamie. Līdzīgs ierobežojums noteikts tiesneša, prokurora un zvērināta tiesu izpildītāja amata kandidātiem. Tas liedz uz minētajiem amatiem kandidēt personām, kas ir aizdomās turētās vai apsūdzētās kriminālprocesā.

Arī maksātnespējas procesa administratoriem ir noteikti amatā iecelšanas ierobežojumi, tostarp tie, kas noteikti apstrīdētajā normā. Šādam ierobežojumam **ir leģitīms mērķis – maksātnespējas procesa likumīga, efektīva un nepārtraukta norise.**

10. Lai izvērtētu, vai apstrīdētā norma sasniedz šo mērķi, jānoskaidro, vai likumdevēja izraudzītie līdzekļi ir piemēroti un vērsti uz to, lai nodrošinātu maksātnespējas procesa likumīgu, efektīvu un nepārtrauktu norisi.

10.1. Likumdevējs noteicis tikai dažas noziedzīgo nodarījumu grupas, ar kurām saistīts apstrīdētajā normā ietvertais ierobežojums. Šie nodarījumi galvenokārt ir tādi, kuri varētu kaitēt administratora profesionālajai darbībai vai reputācijai. Minētajās noziedzīgo nodarījumu grupās, piemēram, nav iekļauti noziedzīgi nodarījumi pret satiksmes drošību, pret personas veselību, pret dabas vidi u.c.

10.2. Amata ierobežojumi personām, kuras pilda valstij nozīmīgas funkcijas (piemēram, tiesneši, prokurori, advokāti, zvērināti tiesu izpildītāji u.c.), var būt stingrāki nekā citās jomās. Tostarp arī kritēriji, kas saistīti ar amata pretendenta personību.

Nosakot šāda veida ierobežojumus, likumdevējs centies panākt, lai administratora amatam, kura pildītāja galvenais uzdevums ir nodrošināt maksātnespējas procesa efektivitāti, tiktu izvirzīti kandidāti ar nevainojamu reputāciju. Personas statuss kriminālprocesā varētu ietekmēt gan administratora amata kandidāta reputāciju, gan kavēt maksātnespējas procesa norisi.

Līdz ar to valsts izraudzītie līdzekļi ir piemēroti leģitīmā mērķa sasniegšanai.

11. Bez tam jāizvērtē, vai leģitīmo mērķi, kādu likumdevējs noteicis, aizliedzot par administratoru iecelt aizdomās turētu, apsūdzētu vai tiesājamu personu, nevar sasniegt ar personas tiesības mazāk ierobežojošiem līdzekļiem.

Maksātnespējas procesā nav paredzēta administratora atstādināšana uz laiku un cita administratora iecelšana. Ja tiktu paredzēta šāda iespēja, atstādinātā administratora vietā būtu jāmeklē cits administrators – aizvietotājs. Savukārt tas ieviestu nenoteiktību maksātnespējas procesa norisē. Saeima pamatoti norāda, ka šāds pagaidu stāvoklis nav pieļaujams, jo nesekmētu likumīgu, efektīvu un nepārtrauktu maksātnespējas procesa norisi.

Tādējādi saudzējošāks līdzeklis šajā gadījumā nav iespējams.

12. No lietas materiāliem izriet, ka apstrīdētā norma iesniedzējam piemērota, atceļot viņu no maksātnespējas procesa administratora pienākumu pildīšanas vairākos maksātnespējas procesos. Likums „Par uzņēmumu un uzņēmēj sabiedrību maksātnespēju” tajā redakcijā, kāda bija spēkā līdz 2005. gada 15. jūnijam, *expressis verbis* neparedzēja iespēju personu atcelt no administratora pienākumu pildīšanas, ja tā apsūdzētā statusu ieguvusi administratora pienākumu pildīšanas laikā, nevis iecelšanas brīdī.

Lēmumu pieņemšanu par administratora atkāpšanos vai atcelšanu reglamentē Civilprocesa likuma 362. pants. Saskaņā ar to tiesas katrā konkrētajā gadījumā ir vērtējušas lietas faktiskos apstākļus un lēmušas par administratora atcelšanu. Tiesu prakse šo jautājumu izlemšanā ir atšķirīga (*sk. lietas materiālu 16. – 23. lpp.*).

Satversmes tiesas likuma 16. pants noteic Satversmes tiesas kompetenci. Pēc konstitucionālās sūdzības Satversmes tiesa izskata lietas par tiesību normu atbilstību augstāka juridiskā spēka tiesību normām.

Tādējādi Satversmes tiesa nav tiesīga izvērtēt vispārējās jurisdikcijas tiesas veikto apstrīdētās normas interpretāciju.

Nolēmumu daļa

Pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 30. – 32. pantu, Satversmes tiesa

nosprieda:

atzīt likuma „Par uzņēmumu un uzņēmēj sabiedrību maksātnespēju” 14. panta pirmās daļas 4. punkta normas vārdus „tiesājamā, apsūdzētā vai

aizdomās turētā” (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2005. gada 15. jūnijam) par atbilstošu Latvijas Republikas Satversmes 92. un 106. pantam.

Spriedums ir galīgs un nepārsūdzams.

Spriedums stājas spēkā tā publicēšanas dienā.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs

A. Endziņš